

ПОЛИЦИЈСКИ ГЛАСНИК

СЛУЖБЕНИ ЛИСТ МИНИСТАРСТВА УНУТРАШЊИХ ДЕЛА

„ПОЛИЦИЈСКИ ГЛАСНИК“ излази једанпут, а према потреби и више пута недељно. Претплата се полаже у напред, и то најмање за пола године код свију полицијских власти, и износи: 20 динара на годину за државна и општинска надлежства, а за све друге претплатнике у опште 12 динара годишње. За иностранство: годишње 24, полугодишње 12 динара у злату. Поједини бројеви „Полицијског Гласника“ не продају се. Рукописи се не враћају.

СЛУЖБЕНИ ДЕО

Његово Величанство Краљ Петар I. благоволео је, на предлог Заступника Министра Унутрашњих Дела, Министра Финансија, поставити:

за начелника треће класе среза пољаничког Лазара Кречковића, писара прве класе Министарства Просвете и Црквених Послова.

Из канцеларије Министарства Унутрашњих Дела, 26. марта 1911. год., у Београду.

Његово Величанство Краљ Петар I. благоволео је, на предлог Заступника Министра Унутрашњих Дела, Министра Финансија, поставити:

за управника болнице за душевне болести, Д-ра Војислава М. Суботића, примаријуса исте болнице, и

за примаријуса болнице за душевне болести, Д-ра Душана Стојимировића, секундарног лекара исте болнице.

Из канцеларије Министарства Унутрашњих Дела, 28. марта 1911. год., у Београду.

Његово Величанство Краљ Петар I. благоволео је, на предлог Заступника Министра Унутрашњих Дела, Министра Финансија, поставити:

за лекара среза подунавског Д-р Хранислава Јоксимовића, лекара среза темнишког, по потреби службе.

Из канцеларије Министарства Унутрашњих Дела, 28. марта 1911. год., у Београду.

Његово Величанство Краљ Петар I. благоволео је, на предлог Заступника Министра Унутрашњих Дела, Министра Финансија, за дугогодишњу ревносту болничарску службу, одликовати:

Сребрном медаљом за грађанске заслуге:

Тадију Јелушића, бившег болничара болнице за душевне болести.

Из канцеларије Министарства Унутрашњих Дела, 28. марта 1911. год., у Београду.

Указом Његовог Величанства Краља Петра I, на предлог Заступника Министра Унутрашњих Дела, Министра Финансија, а по саслушању Министарског Савета, решено је:

да се Ђорђе Илић, начелник друге класе среза пољаничког, на основу § 69. тач. 2. закона о чиновницима грађанског реда, стави у стање покоја с пензијом, која му према годинама службе припада.

Из канцеларије Министарства Унутрашњих Дела, 26. марта 1911. године, у Београду.

СТРУЧНИ ДЕО

О УВРЕДИ И КЛЕВЕТИ

од

Др. Томе Живановића

(НАСТАВАК)

Дела и чињенице у опште, које се о неком износе или проносе, могу се састојати у нечему, што је *у опште немогуће*¹⁾. Тако на селу се верује у враџбине, те би могло бити клевете, кад би А рекао за Б, да је врачанем уморио В.

Дела и чињенице у опште, изношени одн. проношени, треба да су такви, да се могу доказивати²⁾. Из тога излази, да изношење одн. проношење *будуће* чињенице одн. дела не може бити клевета. Чињеница мора дакле припадати садашњости или прошлости. Тако не би могло бити клевете, кад би А тврдио, да ће Б убити В. Ту би могло бити само увреде.

Није потребно, да се *конкретна* дела одн. чињенице о неком износе одн. проносе³⁾. Тако се не мора тврдити, да је А силовао (тада и тада) ту и ту девојку, већ је за клевету довољно тврђење, да је А извршио силовање. Но није довољно наговештавање чињенице одн. дела у најопштијим цртама, што је једно фактичко

питање¹⁾. Тако не би могло бити клевете, кад би А казао: „Из докумената, које ћу ја додати, видеће се, шта је Б учинио“.

Саопштавање свог сопственог мишљења о нечему у погледу извесног лица је изношење одн. проношење нечега, што припада самом саопштаваоцу. Пошто је пак за клевету потребно изношење или проношење туђег дела или туђе чињенице, то у овом случају нема клевете²⁾. Истина је, да се изјављено мишљење односи на туђе дело одн. чињеницу, али се ови не саопштавају, већ сопствено мишљење. У овим случајевима може према томе бити само увреде. Тако то би био случај, кад би А рекао: „Према мом мишљењу Б је извршио ону крађу“. *Olshausen* чини међутим овде једну разлику. Саопштавање, о коме је реч, има се, вели, сматрати као изношење одн. проношење туђег дела одн. чињенице, и према томе као клевета онда, кад се изјављено мишљење односи на извесно конкретно дело или чињеницу лица, против кога је изјава управљена³⁾. Тако би било према њему клевете, кад би А рекао: „Према мом мишљењу сведок Н. Н. се је лажно закleo“, или: „Изгледа ми, да је Н. Н. ону ствар украо“. Овде се мишљење лица А односи на једно конкретно сведочење одн. крађу, те се има, вели, узети, да постоји изношење одн. проношење лажног сведочења одн. крађе, а не само сопственог мишљења. Напротив било би само изношења одн. проношења сопственог мишљења, кад би А рекао: „Изгледа ми, да ме је Б подкрадао“. Овде нема, вели, *објективисаног* субјективног мишљења. Но ово разликовање не изгледа ни мало умесно, јер је за онога, против кога се исказује извесно мишљење, равнодушно, да ли се ово мишљење односи на једну конкретну чињеницу или на једну чињеницу у опште.

Што је речено за субјективна мишљења, којима се једна чињеница одн. дело приписују извесном лицу, важи и за *суђења о вредности* извесног лица, т. ј. за субјективна мишљења, којима се једно лице карактерише у овом или оном

1) Уп. *Lilienthal* 396.

2) Уп.

3) Уп. *Frank* § 186 I 1, *Lilienthal* 391.

1) Уп. *Lilienthal* 391.

2) Уп. *Frank* § 186 I 3.

3) § 186, 2 С.

правцу. Тако оваког суђења би било, кад би А рекао: „Б је покварен човек“, или „Б је перадик, неморалан човек“. Овде нема изношења одн. проношења дела одн. чињенице лица Б, већ само, као и горе субјективног мишљења. Ова субјективна мишљења могу бити као и горња квалификована само као увреда¹⁾. Али је могуће, као што *Frank* умесно примећује, да се под формом суђења крије тврђење једне чињенице одн. дела. Тако то би био случај, кад би А рекао у форми свог мишљења о лицу Б: „Б је лопов“. Ту би се према околностима могло узети, да А тврди, да је Б извршио крађу, те да према томе постоји клевета, али је тако исто могуће, да се тиме тврди, да је Б лице склоно крађи. У овом другом случају би било само увреде. Увреде би ту било чак и онда, кад би се доказало, да је Б извршио једну крађу, јер ово још није знак, да је он склон крађи²⁾.

Објекат изношења одн. проношења је различно схваћен у страним законодавствима. У §§ 186. и 187. немачког К. З. је употребљен израз „чињеница“ („Tatsache“); тако исто у француском закону о штампи („fait“) и у данском и португалском К. З. Шпански захтева изношење односно проношење „моралних грешака и порока“. Белгијски законодавац захтева „одређену чињеницу“ („fait precis“); тако исто италијански („fatto determinato“) и холандски К. З. Руски К. З. захтева саопштавање „околности“. У енглеском и северно-америчком законодавству захтева се „diffamatory matter“, тј. „чињеница“. Неки употребљавају као и наш закон о штампи „чињеницу“ и „дело“, напореда, као бугарски. Норвешки К. З. захтева саопштавање „нечег“, што је подобно...“ Овако изражавање је усвојено и у нашем пројекту (изношење или проношење нечег неистинитог“).

Б. Изношење на другог и проношење за другим.

У § 120 се захтева, да се дело „на другог“ износи одн. „за другим“ проноси, а према чл. 22. зак. о шт. потребно је, да се факт или дело наводи „против једне личности“.

Из израза „на другог“, „за другим“ и „против једне личности“ излази, да је за клевету потребно, да је неком трећем лицу саопштавање непосредно дошло до знања. Клевете не може према томе бити, већ само увреде, кад би А наводио лицу Б у четири ока извесну чињеницу или дело против њега, кад би му н. пр. рекао, да је он извршио ову или ону крађу. Али није потребно за клевету, да се саопштавање чини неком трећем лицу. Довољно је, да је овоме непосредно дошло до знања саопштавање управљено на онога, кога се оно тиче. Тако било би клевете кад би А рекао лицу Б у присуству лица В, да је извршио силовање.

Према *Binding*-у би међутим било клевете и онда, кад би се нешто саопштило

лицу Б у четири ока, кад би му н. пр. А казао у четири ока да је разбојник. Кад би се узело, да овде постоји само увреда, вели *Binding*, онда би исто тврђење против части неког лица било час увреда (у четири ока), час клевета (у шест ока), час увреда с последицом клевете (у шест ока, од којих извршилац два није приметно¹⁾). Мишљење *Binding*-ово је очигледно погрешно *de lege lata*. Законодавац вели изрично, да је потребно изношење на другог одн. проношење за другим, а по себи је јасно, да саопштавање у четири ока то није. Сем тога за клевету је потребно, да се изношењем одн. проношењем лице у питању излаже „мржњи или презрењу“ (к. з.), да се његовом „угледу“ шкоди, а то је могуће само онда, кад је бар неком трећем лицу то непосредно дошло до знања. Да би побио ову последњу примедбу, *Binding* вели, да се саопштено у четири ока обично саопштава и другима било од извршиоца, било од самог субјекта, против којег је оно управљено. Али ово није никакав аргуменат у прилог његовог мишљења. Ако на име извршилац и трећем лицу то исто саопшти, то је једна нова радња, независна од саопштавања у четири ока, и он тек тиме извршује клевету. Ако пак субјект сам даље распростире саопштено, постоји такође нова радња, независна од саопштавања, и она је сасвим без значаја за питање, да ли постоји клевета, јер је за исту потребно, да саопштавање врши неко трећи, а не сам онај, кога се тиче чињеница²⁾.

Наглашено је већ, да је потребно, да је саопштавање дошло трећем лицу непосредно до знања, ако већ није на њега лично управљено. Тако ако је А усмено саопштио лицу В извесно дело против њега, клевете може бити само онда, кад је неко трећи био присутан и чуо ово саопштавање. Не би је дакле могло бити онда, кад би Б сазнао од самог лица В за то саопштавање. Онда је исто њему посредно дошло до знања. Ако је саопштавање извршено средством геста (гестом за крађу н. пр.), потребно је, да је неко трећи био присутан и видео гест. Ако је саопштавање извршено средством каквог штампаног писмена, потребно је, да је исто публиковано.

Из тога, што је за клевету потребно, да је неком трећем лицу саопштавање непосредно дошло до знања, ако већ није на њега управљено било, излази, да клевете неће бити, ако је саопштавање управљено против једног правног лица и у опште друштва, али је дошло непосредно до знања само неком члану дотичног друштва³⁾. Чланови нису трећа лица за друштво.

Проста могућност, да неко трећи сазна непосредно за саопштавање, није довољна за клевету⁴⁾. Тако не би могло бити клевете, кад би саопштавање било

извршено средством дописне карте, а ову нико није прочитао, и ако је то било могуће.

§ II Неистинитост дела.

Да би било клевете, потребно је да су изношена и проношена дела одн. чињенице неистинити. У противном случају могло би бити само увреде сходно § 211 к. з. У корист оптуженог постоји дакле *exceptio veritatis*.

Терет доказивања је на оптуженом, јер је у питању његово тврђење¹⁾. То се у осталом види из §§ 211 („Ако у случајима § 209 и 271 оптужени докаже истинитост свог потврђивања...“) и 212 к. з. („Истинитост потврђиваних или разглашаваних дела може се доказивати“) и чл. 36 и 47 зак. о шт. („на тужени хоће да докаже истинитост тврђења...“), јер се у њима говори о доказивању истинитости дела одн. чињенице, а то је ствар туженог. По разуме се по себи, да и тужилац може допринесити доказивању неистинитости. У чл. 36 зак. о шт. се вели изрично: „У случајевима, где је доказивање клевете допуштено, тужилац има право подносити противне доказе“.

Довољно је, да је доказано дело (одн. чињеница) идентично са изношењем одн. проношењем делом (одн. чињеницом), и да се с њим слаже у битним тачкама, а ово је једно фактичко питање²⁾. Тако ако би А тврдио, да је Б украо 5 септембра ту и ту ствар, која се налазила на том и том месту, клевете не би било, чим би било доказано, да је крађа ове ствари заиста била извршена од лица Б, и ако би можда утврдило, да ју је он извршио у новембру, и да се је она налазила на другом месту. Кривично дело изнесено и доказано кривично дело су идентична, јер су обе крађе, и слажу се у битним тачкама, јер је заиста украдена она ствар за коју се је то тврдило. Ако су дела идентична и слажу се у битним тачкама, истинитост захтевала је доказана, и ако би тужени лажно био квалификовао дела. Тако то би био случај, кад би он тврдио, да је А украо извесну ствар, а докаже се, да је она утајена. Ако би пак А тврдио, да је Б украо ту и ту ствар, а докаже се, да ју је другу неку ствар украо, онда су дела идентична, али се не слажу у битним тачкама, другим речима истинитост није доказана, и клевета постоји (но извршилац се може користити §-ом 211 к. з.). Кад би међутим А тврдио, да је Б извршио крађу без ичега даљег, онда би истинитост била доказана, чим би се утврдила крађа ма које ствари. Слагање у битним тачкама је дакле, као што је већ речено, једно фактичко питање.

Према § 212 к. з. „истинитост потврђиваних или разглашаваних дела може се доказивати свима законом допуштеним доказним средствима“, а према чл. 48 зак. о шт. „оптужени има права кори-

¹⁾ Тако *Frank* § 186 I 1, *Meyer-Allfeld* 432, *Lilienthal* 392 и 397, *Binding* 158 (али *de lege ferenda* он држи да ова суђења могу бити клевета).

²⁾ Уп. *Frank* § 186 I 1.

¹⁾ 158. Тако и *Freudenstein* 32.

²⁾ Уп. против *Binding*-а *Olshausen* § 186, 3 6, v. *Liszt* § 96 II, *Frank* § 186 I 4.

³⁾ Уп. *Olshausen* § 186, 3 6.

⁴⁾ Уп. *Olshausen* § 186, 3 6.

¹⁾ § 186. немачког к. з. је у овом питању неодређен. Зато док неки (*Olshausen* § 186, 10. *Binding* 149, *Hälschner* 2 201) воле, да овде важи општи принцип, т. ј. да терет доказивања није на оптуженом, други (*Frank* § 186, II, *Friedmann*) тврде противно.

²⁾ Уп. *Meyer-Allfeld* 432, *Lilienthal* 402.

стити се и оним доказима, чија је публикација забрањена“. У истом чл. зак. о шт. се додаје односно ових доказа: „Суд је дужан, ако оптужени захтева, прибавити доказе службеним путем, ако би то суду било могућно, и ако сама одбрана ближе именује и одреди, где су и, какви су то докази, које оптужени није могао прибавити“.

У чл. 47. зак. о шт. се утврђује поступак доказивања истинитости тврђења, за случај, да тужени хоће ово да докаже. „Ако је тужба због клевете, вели се ту, па тужени хоће да докаже истинитост тврђења, онда је дужан за 20 дана у случајевима, где може бити доказивања, по првом саслушању поднети иследнику на писмено:

1. Изразе окривљене, за које се оптужује, а истинитост којих хоће да докаже;
2. Препис писмених доказа; и

3. Име и презиме, занимање и стан сведока, који ће посведочити истинитост онога, зашто се оптужује.

Одлагање овог рока не може бити ни у ком случају.

Ако тужени поднесе у одређеном року тражено писмено, иследник је дужан истога, или најдаље другог дана, саопштити га тужитељу. Тужитељ има право тражити од суда исти толики рок за доношење противних доказа.

И тужени и тужитељ имају право употребити на претресу и нове доказе.

Одлагање претреса може бити само онда, кад је одбрана, по оцени суда, била у немогућности доћи до доказа, који су по судској оцени од утицаја на исход суђења. Претрес се у овим случајевима може само једанпут одложити“.

Раније се је видело, да се и увреда може састојати у навођењу дела и у опште чињеница против извесног лица, а то ће бити онда, кад се она саопштавају у присуству само онога, против кога је навођење управљено. Пошто се доказивање истих допушта, кад је у питању клевета, то треба допустити и у овом случају, т. ј. и онда, кад се то навођење квалификује као увреда.¹⁾

У § 212 ал. 2. к. з. и у чл. 24 и 34. зак. о штамп. предвиђени су случајеви, у којима није допуштено доказивање истинитости дела одн. чињенице.

Према § 212. к. з. није допуштено доказивање:

1^о „У случају дела из § 91 б, 218 и 218 а овог законика“, т. ј. код клевете, краља, краљице, престолонаследника, родитеља краљевих и у опште предака и потомака краљевих у правој линији (§ 91 б), код клевете страног владаоца, члана владалачког дома и у опште поглавара или регента стране државе, која стоји у пријатељским односима са Србијом (§ 218.), и код клевете дипломатског заступника стране државе у Србији (§ 218 а). Ово важи наравно и за увреду именованих лица, ако се она састоји у изношењу одн. доношењу дела.

2^о „Ако би се имало доказивати какво кривично дело, које се извиђа и ка-

зни само на тужбу приватног лица, а оваква тужба не би била дата власти, или би тужилац од ње одустао“. Тако кад би А тврдио за извесну жену, да је извршила браколост, доказивање браколост није допуштено, ако муж није подигао тужбу, или је од исте одустао.

(НАСТАВИЋЕ СЕ)

ГРАНИЧНЕ МЕЂЕ УМИШЉАЈА И НЕХАТА

(НАСТАВАК)

Ма како ове примедбе имале у себи унутрашње логике, ипак оне нису у стању да покажу нетачност појма евентуалног долуса. Хипел са свим правилно примећује, (Vorsatz 513.) да је пре свега нетачна метода Баровог испитивања. Он је најпре поставио једну константну дефиницију воље, па је из ње дедуковао садржину воље, т. ј. утврђивао које се последице могу штети. Ваљало, је међутим, поћи другим, индуктивним путем: испитати од којих су последица престава функцирале у свести у комплексу престава који је изазвао акцију воље. Од појединачнога ваља ићи општем, дефиниција се поставља тек кад се најпре утврди који сви елементи треба њоме да буду обухваћени. Бара је издала његова произвољна дефиниција. Јер ако се само жељене последице могу штети, онда се у његову дефиницију не даду увести и последице нужно везане са жељеним, пошто оне саме нису жељене, нису оне за којима се жуди. То је Бар увидео, па је и сам усвојио појам узгредне хотичности (Mitwollen), т. ј. тврдио је да се у комплексу жељених хоће и са њиме нужно везане нежељене последице. Али тим је уништен један принцип: не говори се више о последицама per se хотеним, него о комплексу који је изазвао акцију воље. А у том комплексу могу бити не само нужно, већ и евентуално, могућно, скопчане последице са жељенима, равнодушне и нежељене. Тада се и оне могу штети. То је „саглашавање“ узгредно хотење.

Разликовање на умишљај повреде и умишљај загрожавања јесте само игра речи у колико је говор о умишљају. Умишљај је једно психичко стање, психички однос виновника према ма каквој последици њене радње. Тај карактеристични психички моменат је увек исти, где нема умишљаја. Последице радње, за које питамо да ли су умишљено произведене могу бити различите, али то разликовање нема никаквога значаја. Умишљај повреде управљен је на повреду, умишљај загрожавања на загрожавање. Психички је моменат оба пута исти, а разликовање је само у спољнем, материјалном свету. Духовни однос виновника према повреди коју је хтео, апсурдно је исти са духовним односом према загрожавању које је хтео. Ако би се по последицама радње чинила разлика међу умишљајима, онда то не би могао бити један генетички појам, већ бисмо имали онолико умишљаја колико има и кривичних дела.

II. Раније је показато да кад се једна последица, равнодушна или нежељена, предвиђа као могућни резултат радње, може се она штети, а може се и нештети. Она се хоће ако је активно утицала на акцију воље, а неће се ако није активно утицала на акцију воље. У првом ће случају постојати евентуални умишљај, а у другоме нехат. Кад ћемо рећи да је престава такве последице активно деловала на постанак воље?

Франк је (z. X. S. 169.) дао за одређивање евентуалног долуса једну емпиричку формулу. Та формула треба да покаже кад се предвиђане као могућне индиферентне или нежељене последице могу правно третирати онако исто као и жељене. Формула гласи: „Die Voraussicht des Erfolges als eines möglichen, erfüllt den Begriff des Vorsatzes nur dann, wenn die Voraussicht desselben als eines gewissen den Handelnden nicht abgehalten, nicht die Bedeutung eines ausschlaggebenden kontrastierenden Motivs gehabt hätte“. (Предвиђање последице као могућне, довољно је за појам умишљаја тада, кад ни предвиђање последице као извесне не би виновника уздржало, не би било један решавајући отпорни мотив).

Хипел (Gränze 56—59.) је најсјајније анализирао ову формулу и у литератури је одбранио и од својих противника и од својих присталица. Као што ће се видети, она је необично подесна за објашњење евентуалног долуса по теорији воље.

Психолошки темељ Франковој формули јесте утврђена претпоставка: да су умишљено остварене све оне предвиђене последице чије је наступање виновник држао за неизбежно. Кад је пак последица предвиђена само као могућна, онда је сумњиво да ли је однос свести према последици био такав, да је за појам умишљаја довољан. Ако би се доказало да је у конкретном случају ово предвиђање могућности последице на психу виновникову оставило исти утисак као год и предвиђање могућности довољно је за појам умишљаја. Да ли је постојао такав утисак на психу, по Франковој формули види се из одговора на ово питање: да ли би виновник исто тако радио кад би последицу предвиђао као извесну, нужну? Ако би он исто тако радио, онда се закључује: престава могућности имала је in concreto исто дејство као и престава нужности. Франкова формула, дакле, вели: 1. материјалноправно: престава могућности последице довољна је за умишљај тада кад је она у конкретном случају за психичко држање виновниково имала исти значај какав би имала и престава нужности последице. 2. процесуално: да ли је тај значај постојао закључује се одговором на питање: би ли виновник тако радио и онда да је последицу предвиђао као извесну?

Формула почива на претпоставци да се умишљено остварују све последице које се предвиђене као неопходне последице радње. А зашто се те последице остварују умишљено? Тек одговор на то питање даје појам умишљаја. Хипел вели: Зато што се те последице хоће.

¹⁾ Опште мишљење. В. Frank § 190 I, Olshausen § 190, 4.

Франк, творац имена теорије преставе, (Strafgesetz S. 129.) поставио је једну формулу која непосредно позива на теорију воље. Та формула супротна је Франковој дефиницији умишљаја. По формули: виновник предвиђајући последицу као могућну може делати и умишљено и неумишљено. Умишљено дела тада ако би исто тако радио и кад би извесно знао да ће последица наступити, а неумишљено ако би на случај сазнања извесности другачије делао. Међутим, ако је, по Франковој дефиницији, умишљај сазнање (предвиђање) обележја кривичнога дела, онда тога предвиђања *увек има* кад се последица предвиђа као могућна, те се не може да учини разликовање које по формули треба учинити. Ако се пак за умишљено предвиђање има један ступањ извесности очекивања, онда при предвиђању последице као могућне тога у опште нема, или је ступањ извесности исти и за умишљено и за нехатно делање. Тако се опет не да извршити подела по формули. Примена Франкове формуле може се извршити само тада, ако се усвоји теорија воље, па се рече: ако приликом предвиђања могућности последице њу виновник хоће, он тада дела једнако као кад би предвиђао да она мора наступити. Ако пак он њу неће, онда то значи да кад би био уверен да ће последица сигурно наступити, кад се не би завараво надом да ће је избећи, друкчије би делао, т. ј. одустао би од радње. Од почетка до краја, дакле, Франкова формула лежи на теорији воље.

Франкова формула нашла је готово општи пријем. Њоме се служи и Лист (Lehrbuch 172.) и немачки царевински суд Hippel, Vorsatz 499.), а противљења су само епизодична.

Ова формула, зацело, даје нам могућности да одговоримо кад постоји *dolus eventualis*. Кад ми при остваривању једне последице предвиђамо да је врло могућно да из наше радње наступи и друга последица, која нам је равнодушна или немила, онда смо ми криви и за ту другу последицу, с тога што престава њена није била отпорни решавајући мотив нашој вољи, т. ј. што нас она није уздржала од делања. Последицу на чијем остварењу деламо ми несумњиво хоћемо. Ми даље видимо да се уз ту жељену последицу може врло лако прилепити и нека друга коју не желимо. Наша је дужност, и то правни поредак очекује од нас, да у том случају, ако ону могућну последицу никако нећемо, одустанемо у опште од делања, дакле, и од остварења жељене последице. Кад ми то нећемо, кад по сваку цену хоћемо да деламо, да би остварили прву, онда ми у ствари хоћемо обе последице и ону коју желимо, њу директно, и ону коју не желимо, њу индиректно. (Mitwollen).

У овоме се смислу изјаснио и 24. скуп немачких правника говорећи о евентуалном долусу. Одлука гласи: „Кад виновникова воља није била директно управљена на једну последицу, али је он њу ипак предвиђао као могућну, онда ће му се она урачунати као умишљено остварена тада, ако је он тај учин (Tat) хтео

баш и са овом последицом. — Исто тако ће виновник, који није знао за један битни елемент кривичнога дела, али га је сматрао за могућан, бити осуђен за умишљену радњу, ако је он у њој хтео баш и да постоји оно битно обележје“.

У овом случају обе последице, и жељена и могућно нежељена, чине у нашој свести један нераздвојан комплекс. Оне постојано иду једна уз другу и као целина делају на постанак воље. Преставе последица, равнодушних или нежељених, које су нужно везане за жељене, такође су у комплексу са жељенима. Али оне то *увек морају бити*, па се такве последице *увек морају хтети*. Међутим, преставе само могућних последица *могу*, али *не морају бити* у комплексу са преставама жељених последица, те се отуда ове последице *могу*, али *не морају хтети*. Ево зашто.

Кад се једна последица сматра само за могућну, онда виновник колико год да држи да ће она наступити, толико исто држи и да неће наступити. У оба правца постоји само очекивање: нада на наступање и нада на ненаступање. У извесним случајевима може ова *нада* да последица *неће* наступити бити *одлучујући мотив за акцију воље*. Ја предвиђам да последица може наступити и ја њу нећу. Кад бих извесно знао да ће она наступити, ја бих одустао од сваке акције. Али ја се надам да последица неће наступити и та *нада* одлучује мене на делање. Ако сад последица ипак наступи, онда она никако није производ мога логичног схватања. Кад нема воље онда нема долуса, већ у таквом случају постоји само свестан нехат. Тада престава жељене и евентуалне нежељене последице не делају удружено на постанак воље, већ на против, делају удружено престава жељене последице и престава да нежељена последица *неће* наступити.

(НАСТАВИЋЕ СЕ)

Живно Топаловић.

ПОУЧНО-ЗАБАВНИ ДЕО

ВИДОКОВИ МЕМОАРИ.

(НАСТАВАК)

Грађанка Лебон била је раније калуђерица манастира Вивије-а, била је достојна жена распопа из Невиља, а тако исто имала је велики утицај на чланове комисије¹⁾ у Арасу, где су судили или као судије или као поротници њен брат и њени ујаци, и била је толико исто жудна злата колико и крви. Једне вечери она је јавно рекла: „А тако револуционари! говоре да се не убија ради вас! Нек њаво само прокаже непријатеље отаџбине!... Познајете ли ви кога, племића, кога богаташа, кога трговца, кажите га само па ћете поделити његово имање!“ Крволочност ове жене могла је се мерити само са крволочношћу њенога мужа, који је већ знао свакојаке

ужасе. Њега су виђали приликом оргија да трчи кроз варош, да прича омладини срамне ствари, да узмахује сабљом изнад главе и да пуца из револвера на жене и децу. Неки бивши вођарски трговац са црвеном капом и рукавима загрнутим до рамена, носећи у рукама дугачку лескову мотку, пратио га је обично при овим испадима, а виђали су га често руку под руку са женом. Њу су називали Мајка Дишесн по сећању на Оца Дишесна¹⁾ и у неколико свечаних прилика представљала је богињу слободе. Она је присуствовала редовно седницама Комисије и диктовала пресуде својим оптужбама и денунциацијама; она је гилотинирала све становнике једне улице која због тога оста пуста.

Питао сам се често како то да и у тако жалосним приликама жеља за уживањима и задовољствима не губи нимало своју јачину, јер сам тад у Арасу желео уживања као и пре. Девојке су биле тако љубазне да сам с дана на дан мењао љубави: од младе и лепе Констанце, јединице каплара Латилита, баракера у тврђави, до четири кћери некога бележника, који имађаше своју кућу у каплуцинској улици. Било би добро да сам се задржао на томе, али сам био бацио око и на једну лепотицу из улице Правде а тамо сретох супарника. Мој противник, неки бивши пуковски музикант, био је од оних људи који се не хвале успесима које нису имали, али који воле да се чује да им ништа није одбијено. Пребацио сам му једном приликом да се размеће тим и он се наљути, те га позovem на двобој, али он оћута. Био сам и заборадио на то кад чујем да он на мој рачун говори неке озбиљне увредљиве ствари. Одмах сам га нашао и тражио објашњење, али узалуд; не пристаде да се са мном туче пре док му нисам у присуству сведока добацио највећа унижавања. Ја сам био тачан, али тек што стигох на место двобоја опколише ме жајдарми, који ми заповедише да отпашем сабљу и да пођем с њима. Покорио сам се и ускоро сам био одонуд катанца у Боде-у, затвору чија намена беше измењена од како су револуционари у Арасу завели били редовну сечу.

Апсанција Бопре са црвеном капом на глави и са два велика црна пса, који га никад не остављаху, одведе ме у једну гадну јазбину где је затварао најбоље људе из околине. Ту су они били лишени сваке везе са спољним светом и једва су им допуштали да приме храну и то пошто је предходно Бопре сву издриби, па је чак своје прљаве прсте завлачио и у чорбу да се увери да нема какво оружје или какав кључ. Ако који протестује он би му одговорио: „И за ово кратко време, колико још имаш да живиш, ти си упоран! Ко зна да не ћеш сутра... како се ти зваше?... Бога ми ти ћеш сутра...“ А предказања Бопреова у толико се мање не испуњаваху што је он означавао личности Јосифу Лебону, кад га овај редовно после ручка упита: „кога ћемо сутра погубити?“

1) Револуционарни суд Пр.

1) Научар Француски Пр.

WWW.UNILIB.RS
УНИВЕРЗИТЕТСКА
БИБЛИОТЕКА

Међу племићима затвореним са мношвом је и гроф Бетин. Једнога јутра дође наредба да га изведу пред суд. Пре по што ће га извести рече му Бопре оштро: „Грађанине Бетине, пошто ти идеш тамо, то све што остане овде биће моје?“ — „Драге воље, господине Бопре“, одговори му мирно овај старац — „нема више господине, каже смејући се апсанција, ми смо сви грађани, и са врата му додаци: „збогом грађанине Бетине! Господин Бетин би међутим ослобођен, али га вратише у затвор као сумњивог. Радовали смо се кад смо га видели да се враћа, само што је то било за кратко, јер га у вече одведоше понова. Одлука о ослобођењу била је донесена у одсуству Јосифа Лебона, и кад се овај врати с пута, бесан што је такав човек ослобођен, нареди да се суд одмах састане, и г. Бетин би одмах осуђен и погубљен спрам буктиња.

Овај догађај о коме нам Бопре са неком дивљом радом јави забрину ме озбиљно. Сваки дан је Бопре слао у смрт људе, који, као ни ја, пису знали зашто су ухапшени, и који ни по положају ни иначе не беху политичари. С друге стране, знао сам опет да Бопре више пазни на број него на особине притвореника, и, да служба не би имала задоцњења, он није ни пазео на ред који му је означен, него је слао оне којих се прво сети. Сваког тренутка имао сам му доћи под руку, и може се мислити да ме овакви изгледи нису ни мало успокојавали.

Шеснаестог дана од кад сам био затворен јавише нам да иде Лебон да нас обиђе. Дошао је са женом и у пратњи првих терориста, међу којима познам бившег берберина мога оца и неког бунарцију Делмота, званог Лантлет. Молио сам их одмах да проговоре коју у моју корист и они ми то обећаше. Веровао сам да ћу у толико пре бити пуштен што су они двојица уживали велико поверење. Међутим Лебон иђаше по сали запитујући набусито притворенике; дошав до мене он ме погледа оштро и рече ми гласом пола љутим, а пола шалећи се: „А ти си то Франсоа! Ти си тај аристократа што говори ружно о револуционарима... теби је жао за старим бурбонским пуком!... Упамет се! јер се можеш попети на гилотину... кажи мајци нека дође к мени“. Рекох му одмах да је у затвору не виђам, те се он окрете Бопреу: „ти ћеш довести Видокову мајку“, и изађе остављајући ме у највећој нади јер је било очевидно да је са мношвом поступи потпуно пријатељски. После два сата дође моја мати, и она ми каза да ме је денунцирао онај музикант кога сам звао на двобој и да је тужба предата у руке страшнога јакобинца¹⁾ терористе Швалије-а, који би ми за љубав мог противника испекао колач, да није његова сестра, на наваљивање моје матере, измолила од њега да ме пuste.

Кад сам пуштен из затвора одвели су ме са великом свечаношћу у Патриотско Друштво, где су ме заклели на

верност републици и мржњу угњетачима. Заклињао сам се на све што су хтели; нема немогућних жртава кад треба искалчити слободу. По свршетку ових формалности одвели су ме у депо, где се моји другови веома обрадоваше кад ме видеше. Имао сам да захвалим Швалије-у, а његовој сестри рекнем да сам веома дирнут пажњом коју је изводела ukazати мени, притворенику. Ова жена, која је била страснија од свих других смеђуша и којој велике црве очи нису могле накнадити ружноћу, помисли да сам у њу заљубљен, јер сам и иначе био врло учтив. Она поверова потпуно у неколико комплимената, које сам јој учинио и од првог виђења превари се о мојим осећањим, те баца око на мене. Говорило се чак и да се узмемо, питали су и моје родитеље, који одговореше да сам у осамнаестој години још млад за женидбу и тако се ствар одложи. Међутим образоваше се у Арасу добровљачки батаљони и позваше мене као познатог доброг наставника да са седам других подофицира вежбамо војнике другог батаљона из Па-д-кале-а. Међу осталима беше и један каплар гренадирски из пука Ландока, по имену Цезар, данас пољак у Коломби или Пито-у близу Париза. Њега наименоваше ађутантом, а мене потпоручником, и решимо да осим теорије учимо официре мачевању који су то врло волели. Од тих лекција имали смо прихода, али приходи су били далеко од тога да подмире наше потребе, нарочито хране нам је односило много. Наш апетит и нашу жалост нарочито удвајаше то што председник општине, код кога смо само становали имаћаше изврну кујну. Шта нисмо радили да се увучемо у кућу, али стара служавка — газдарица, Сикска, и не гледаше на наше удварање те нам се планови изјавише и бесмо очајни и жудни.

Најзад Цезар нађе начин да разбије препреке које нас тако несавладљиво одвајаху од богатога „коста“ председниковог. По његовој наредби једнога јутра под прозорима општине затрешташе значари „узбуну“. Ми смо и рачунали да ће стара вештица потражити нашу помоћ, и Цезар јој обећа учинити све што може да се узнемиравање више не понови, али је тако исто одмах наредио капелнику да се свира још јаче, и сутра „узбуна“ би толика да би пробудила и мртваце у гробљу. Да не би ствар била у пола свршена нареди значарима да пређу и иза куће. Ни ученик игумана Сикара¹⁾ не би боље послушао, те стара немаде куд, него позва и мене и Цезара, тог старог подмуклицу. Али и то није довољно, значари су још свирали и престали су тек кад их њихов старешина посади као и нас уз општинску трпезу. Од тада су се ту чули значари само у пролазу кад се војска сели, и сваки је живео у миру, сем мене, коме стара поче претити својим страшним наклоностима. То је изазвало једну сцену, које се и сад тамо сећају, јер је направила била велику ларму.

Била је сеоска слава: играло се, певало се и пило се нарочито. Што се тиче мене ја сам се владао тако поштено да су ме морали однети у кревет. Сутра дан сам се разбудео пре сванућа, и као после сваке пијанке глава ми беше тешка, у устима гадно, а стомак надражен. Хтео сам да пијем воду, и подижући се да седнем, осетио сам неку хладну руку, као уже са бунара, да се увила око мог врата, и онако бунован дрекнем што ига могу. Председник који је био у суседној соби дотрча са братом и слугом који су носили штапове. Како Цезар не беше још дошао сетио сам се да тај посетилац није био нико други до Сикска. Правећи се једнако уплашен рекао сам да је неки ђаво био легао поред мене и да се повукао на доњи крај постеље. Онда они ударише неколико пута штаповима по „ђаволу“, а сирота Сикска видећи да ће је премлатити повика: „Не бите, господо, ја сам, ваша Сикска, у сну сам дошла те легла код официра“. У исто време она откри главу, и то је било добро, иначе сујевежни Фламанци, ма да су познали глас, продужили би батинање. — Као што сам већ рекао овај догађај, који готово у свему личи на сцену из „Мој ујка Тома“ и „Барон Венхалм“ направи толику ларму у логору да је се чула и до Касела, али сам имао од тога користи. Између осталог добио сам и једну кафецику, коју не бих помињао да ме она прва не научи како у неким кафанама један леп младић може лако зарађивати новац.

Ту смо остали три месеца, а после дивизија доби наредбу да се крене на Стенвар. Аустријанци се беху попели на Поперинг а наш други батаљон из Пад-Кале беше постављен у први убојни ред. Одмах, прве ноћи по нашем доласку, непријатељ изненади наше предстраже и уђе у село Белу, коју смо ми држали. Одмах се отвори бој. Наши млади војници ове ноћи показивали су такву небрижљивост какве на другом месту сем код Француза нема. Око шест часова изјутра један ескадрон хусара¹⁾ из Фирмсера нападе на лево крило и натера нас у стрелце, али нас не могаше сузбити. За хусарима нападе нас у исто доба једна колона пешадије „на бајонет“ и после врло живе ватре, због мањег броја људи, ми се морадосмо повући ка Стенвару, где је био главни логор.

(НАСТАВИЋЕ СЕ)

ПОУКЕ И ОБАВЕШТЕЊА

Учињена су нам ова питања:

1.

Деловођа општине вар. Крупња, пита: „Пресудом суда општине крупњанске № 1835/910. год. која је извршеном постала, осуђен је један занатлија из Крупња, да плати извесном трговцу на име кирје на: стан и дућан 25.60 дин. и на

¹⁾ Члан политичке партије у првој револуцији, која је држала седнице у Паризу у манастиру истог имена. Пр.

¹⁾ Учитељ глувонемих. Пр.

¹⁾ Лака коњица. Пр.

остале трошкове, и као рђав платина, да се исели из стана и дућана.

За обезбеду горњег дуга — примања од кирије и осталих трошкова, поверилац је ставио забрану на непокретност: у кујини, соби и на алат, који се у дућану нашао буде. Суд општине крупањске, решењем својим № 134. т. год. одобрио је забрану и удејствовао, узевши у попис сав алат ковачки, који је био у дућану, а који по процени износи 12:30 дин. и осталу покретност у соби и кујини, која по процени износи 1:10 Свега 13:40 дин. а за рест кирије није се имало ништа узети у попис, јер је дужник алат подквивачки раније склонио из дућана.

Дужник је изјавио жалбу на решење № 134. и првост. Лознички Суд од 4-П-т. г. № 2604. пом. решење одобрио је као на закону основано.

Када је суд приступио извршењу пресуде по том решењу, осуђени понова је поднео молбу начелнику среза рађевског у којој тражи, да му се алат ковачки, који је узет у попис за наплату дужне кирије на дућан и стан, врати.

На основу предње молбе, а по наредби начелника среза рађевског, суд општин. послао је акта по овом предмету под № 307. и начелник срески вратио је акта опет општ. суду 11. тек. мца. № 2383, са оваком напоменом: „Ако жалиоц заиста упражњава занат, без обзира да ли на то има права по Уредби Еснафској или нема, довољно је да он само радећи занат од тога живи и своју породицу издржава, онда је незаконита радња судског органа, који је жалиоцу узатио и најнужнији алат, који му је за упражњавање заната потребан, јер се то коси са § 471. тач. 4. грађ. суд. пост. Ако тај суд још и изврши продају одузетог алата, онда ће потпуно повредити напред поменути пропис законски и судски органи који то буду учинили одговараће за дело из § 130. у вези §§ 131. и 132. каз. зак.

Да не би до тога дошло, то у смислу чл. 146. зак. о општ. препоручујем суду, да своју радњу по овом предмету саобрази закону према овим примедбама.“

С тога ми је част замолити уредништво за што скорије објашњење:

1.) Је ли радња суда општинског по овом предмету саобразна закону, када је суд, на основу поднете јавне исправе, одобрио забрану на покретност у стану и алат у дућану с погледом на § 686. грађ. зак. а за обезбеду дужне кирије, на: стан и дућан, или не?

2.) Па ако није законита радња општ. суда, онда, на који ће начин извршити наплату ове кирије, кад дужник, друго ништа нема.

3.) Има ли права полиц. власт, да се меша у чисто грађанске спорове, које судови општ. расправљају, када је по чл. 144. зак. о општ. од тога изузетна.

— На ово питање одговарамо:

Суд је овде помешао две ствари — питање о уредности забране, и питање о њеном извршењу, па му се отуда и чини, да је радња среске власти незаконита.

Међутим, ствар стоји овако:

Општински суд је правилно урадио, што је у начелу одобрио забрану на покретност дужника, кад је то тражио поверилац са извршном пресудом, као јавном исправом, јер је то био дужан учинити по § 9. и 398. грађ. суд. поступка

Овакав његов рад, као правилан, са свим је умесно одобрио првостепенни лознички суд.

У оцену овога питања, полицијска власт нити је могла нити је смела улазити, нити је, она, то у опште и покушавала, јер би повредила наређења § 144. закона о општинама.

Али, кад је после дошао тренутак извршења забране, дакле са свим једна засебна радња, која општинским судовима припада као управним властима, онда је полицијска власт, по праву, које јој даје и чл. 146. закона о општинама и чл. 33. закона о уређењу округа и срезова, и морала и требала да уђе у оцену жалбачеве жалбе против неправилног пописа његове имовине.

Јер, по § 471. тач. 4. грађ. суд. поступка, рукоделцу се не може узети у попис најнужнији алат, и ако се органи, који су вршили забрану, нису хтели освртати на ову законску одредбу, онда се томе морало стати на пут, што је полицијска власт и учинила.

Сва је погрешка њена у томе, што она није нагнала суд да он доноси формално решење по изјављеном протесту жалиоцем против пописа, па ако би оно било на штету жалиоцеву, а она би налазила да је то противно § 471. онда да то решење поништи по чл. 33. закона о уређењу округа и срезова, јер упути и наредбе из чл. 146. закона о општинама имају више саветодавни карактер.

Овакав рад полицијске власти, као надзорне, не коси се ни са наређењима § 686. грађанског закона, јер и ако тамо стоји, да ствари кирајнице, унесене у законно добро, служе за сигурност кирије, ипак се тиме не искључује примена § 471. грађ. суд. поступка, јер је ово благодетељна дата као политичко-економска мера у општем интересу, и овај закон, као доцнији, у толико мења наређења § 686. пом. закона.

Нека, дакле, суд поступи по упуту среске власти, и нека то својим решењем утврди, па ће избећи незгодне последице, које су му наглашене.

На сваки начин да је једна незгода, што поверилац не може доћи тренутно до свога права, али њему остаје право да увек тражи извршење пресуде, кад год дужник буде дошао у повољан положај да може платити дуг.

II.

Писар општине бојничке, пита:

„По чл. 114. закона о општинама, деловођа општинског суда може бити онај, који је положио испит по правилима, или је служио као писар или деловођа општински најмање три године дана, до дана кад горњи закон ступи у живот (а то је до 24. децембра 1909. год.) и неће подлагати нов испит кад се пропишу нова правила.“

Како је ово законско наређење нејасно то молим уредништво да изволи дати обавештење.

1. Може ли бити изабрат за општинског деловођу онај, који има услове из тачке 1. 2. и 3. гор. члана, који је служио само као општински писар три године до дана када је горњи закон ступио у живот, а зна све оно што у обим рада деловође улази, без да полаже испит по досадањим правилима или новим правилима која ће се прописати, и

2. Ако може бити изабрат за деловођу онда шта му може служити за доказ о свему горе наведеном?*

— На ово питање одговарамо:

Сви они, који испуњавају услове из тачака: 1. 2. и 3. чл. 114. закона о општинама, а провели су до 24. децембра 1909. године, као дана ступања у живот овога закона, три године као општински писари или деловође, не морају подлагати испите ни по досадањим ни по правилима која ће доћи.

Уверења дотичних општинских судова биће доказ о прослуженим годинама.

III.

Суд општине дубонске, актом својим Бр. 521. пита:

1. У општини овој има да се израде извесни општински путеви кулуком. Г. Г. свештеник, учитељ и учитељица неће да кулуче, налазећи да нису дужни по закону.

Деонице су дате, како њима тако и свима грађанима по непосредној порези.

Суд сматра, ко год плаћа личну порезу тај мора и кулучити, па зато моли за потребно обавештење;

2. Управитељ школе дубонске наређује својим ученицима, да од њега, као продаваца марака, као прилог за дом Светог Саве, купују. Да ли на то има права г. управитељ.

— На ова питања одговарамо:

1. Ни чланом 10. закона о сувоземним јавним друмовима од 15. априла 1864. године, ни чл. 16. закона о сувоземним јавним путевима од 14. јуна 1910. године, нису изузети учитељи и свештеници од кулучења на општинским путевима.

Према томе и господа учитељи и учитељице и свештеници, морају кулучити као и остали грађани.

Наравно, да они не морају лично радити, него могу дати замену или се откупити одређеном таксом; и

2. Управитељ нема права да силом нагони ђаке да купују марке „Св. Саве“.

Али и он и сваки други добар и честит грађанин, имају и право и дужност, да саветују и децу и одрасле, да куповином ових марака помогну подизање светосавске цркве, која ће својом лепотом украсити престоницу а и Србију преко ње, и потсећати нове нараштаје на дуг захвалности према великом српском просветитељу.

Ову дужност могли би примити на себе и сами општински часници, јер би то било много достојније од ове, макар и посредне оптужбе према управитељу, који врши савесно једну од својих дужности.

ОДЛУКЕ ДРЖАВНОГ САВЕТА И КАСАЦИОНОГ СУДА

Седнице среског одбора сазива срески начелник сам, или по захтеву среског члана окружног одбора, или среског одбора, кад то послови захтевају.

Срески одбор среза п . . . . , на основу чл. 132. правила о пословном реду у среским скупштинама и одборима, донео је одлуку: да срески начелник, као надлежан за позивање среског одбора у седнице, од сада увек позива све чланове среског одбора у редовне седнице за сваки 10., 20. и 30. у месецу, када вршити налоге за издатке из среске касе за све потребе среског расадника и осталих установа у срезу, и решавати о свима другим текућим пословима среског одбора.

Надзорна власт решењем од 20. фебруара 1911 године № 2788. обуставила је од извршења ову одборову одлуку, на основу чл. 136. поменутих правила, из ових разлога:

1., што је предлог за доношење ове одлуке потекао од непознатог и ненадлежног лица, јер срески економ, као референт среског начелника, такве предлоге може чинити само њему, а никако среском одбору, који се није смео да упушта у оцену истог — чл. 37. закона о уређењу округа и срезова.

2., по чл. 132. поменутих правила, седнице среског одбора сазива срески начелник сам или по захтеву члана окружног или ког члана среског одбора, кад то послови захтевају, док међутим, овде се тражи условни сазив у дане 10., 20. и 30. у месецу без обзира, да ли то интереси среза захтевају, и да ли се баш у тим данима што може радити;

3., што срески одбор ни једним законским прописом није овлашћен ни позван, да овакве услове ставља среском начелнику у дужност, а самим тим и управнику пореског одељења, као руковоцу среског приреза, који би такође био обвезан, да у ове дане буде у месту, а све на штету државних интереса: и

4., што је одбору дато право да посебице, за сваки потребан случај, тражи од среског начелника, да га у седницу позове, а никако, да му ставља у дужност, кога ће дана то учинити, и на тај начин спречавати га у пословима, којима би он са чиновницима у један од ових дана био заузет.

Министар Унутрашњих Дела сложио се са овим посматрањем надзорне власти, па је писмом од 22. фебруара 1911 године П№ 3771., на основу чл. 136. правила о пословном реду у окружним скупштинама, среским скупштинама и среском одбору, послао сва акта овог предмета Државном Савету на оцену и решење.

Државни Савет нашао је, да је решење надзорне власти правилно и на закону основано. Стога је, на основу чл. 136. правила о пословном реду у окружним скупштинама, среским скупштинама, окр. и ср. одбору, решио, да се решење надзорне власти одобри.

Одлука од 11. марта 1911. године № 2594.

Један случај ненадлежности Државног Савета за разматрање пресуда надзорне власти о казни општинских часника за кривице из чл. 20. закона о накнади штете учињене злонамерном паљевином и намерним поништајем ствари.

Јанко И., из М . . . . , обратио се надзорног власти представком, у којој је навео, како му суд општине м . . . . . није хтео у законом року извршити наплату накнаде штете за злонамерну паљевино, ма да се са општинским судом за накнаду поравнао још 1909 године, и ма да је суду неколико пута наређивано, да ову наплату изврши.

Услед овога, узети су на одговор вршилац дужности председника и деловођа, па су изјавили, и то: вршилац дужности председника, да није био немарљив у вршењу своје дужности, па ни у овом случају, али да наплату није извршио услед тога што је имао много посла; а деловођа, да ово није учинио с тога, што у време законског рока за извршење ове наплате није био деловођа.

Надзорна власт није им уважила ову одбрану, већ, налазећи да су овим својим поступком учинили кривицу, која се казни по чл. 20. закона о накнади штете учињене злонамерном паљевином и намерним поништајем ствари у вези са чл. 158. закона о општинама, пресудом својом од 3. фебруара 1911 год. № 2696., а на основу чл. 167. зак. о општинама, казнила их је са по 60 динара новчане казне.

По изјављеној жалби, III. Одсек Државног Савета нашао је, да за разматрање и решавање овог предмета Државни Савет није надлежан, па је на основу чл. 25. зак. о пословном реду у Државном Савету одбацио жалбу као ненадлежној власти поднесену.

Одлука од 3. марта 1911. године № 2045.

Ако појављени господар пописаних ствари не буде у стању приликом пописа доказати, да су пописане ствари оне исте, које су побројане у исправи којом доказује својину истих, слабији је у праву од повериоца.

Јулијана А., из С . . . . , дуговао је Спасоје Т., пензионар из С . . . . . За наплату овог свог потраживања, Јулијана је захтевала забрану на покретност дужникову, и првостепени суд је ову одобрио решењем од 12. јануара 1909. г. № 1534.

На белешци пред истим судом од 27. јануара исте године парничари су се поравнали, да све пописане ствари — покретност дужника Т . . . . пређу у својину Јулијане у име измирења дуга и накнаде трошкова, но с тим, да Јулијана буде дужна бесплатно да држи Т . . . . у квартиру још три месеца, а после да јој плаћа као и обичан квартирант.

Ово поравнање уважио је и првостепени суд решењем Бр. 2724/909. г.

Сава С., адвокат, исплатио је по једној меници 80 динара дуга за Т . . . . За обезбеду овог свога потраживања он је тражио код општинског суда, да одобри забрану на покретност Т . . . . , што је суд под 9. јуна 1909. године № 4650 и ура-

дио. — Кад је власт дошла да изврши попис, Јулијана је на протоколу № 4715. изјавила, да су те ствари, на које је одобрена забрана, њена својина, а не Т . . . . . , а ово је потврдио и сам дужник Т. на протоколу № 4714.

Општински суд извршио је попис, па је према оваком стању ствари решењем од 12. јуна 1910. године № 4715 одлучио: да се поверилац Јулијана упути надлежном суду, те да редовном грађанском парницом докаже право својине пописаних ствари.

Ово решење одобрило је начелство окружно, а решење овога одобрио је Министар Унутрашњих Дела решењем од 21. јула 1909. године П№ 15047.

По изјављеној жалби, Државни Савет нашао је, да је решење Министарово правилно и на закону основано, пошто појављени господар — жалитељка — није доказала, да су пописане ствари, које су нађене у њеној државини, оне исте које се у поравнењу побројавају.

С тога је одлуком од 25. јануара 1911 године № 736. одбацио жалбу као неумесну¹⁾.

По чл. 28. закона о општинским кошевима, храна која лежи у кошевима и амбарима може се заменити увек новом и здравом, а замењивање се врши по одлуци општинског одбора и одобрењу Министра Народне Привреде.

Одбор општине в . . . . . донео је одлуку 12. септембра 1910 год. под № 2876., да се општинска кошевска храна у 54368 кгр. прода јавном лицитацијом на дан 8. новембра 1910 године.

Пошто је ову одлуку одобрио Министар Народне Привреде решењем № 10077., то је одбор прописао услове о продаји и општински суд благовремено лицитацију објавио.

Ну како одређеног дана за лицитацију, 8. новембра 1910 год., није било ни једног лицитанта, то је одборском одлуком № 3560. одређена понова лицитација на дан 14. јануара 1911 године.

Али како се ни тога дана продаја није могла извршити услед тога, што су појављени лицитанти одустали пре извршеног закључка лицитације, и своју положену кауцију натраг примили, то је општински одбор 16. јануара 1911 год. одлуком под № 179., у интересу општине и њених грађана, одлучио: да се замена находеће се хране у општинском кошу изврши на тај начин, што ће сви улагачи примити равномерно стару храну

¹⁾ Код овога предмета постојало је и мишљење мањине, да решење Министарово не одговара закону из ових разлога:

Кад се узабрањена покретност приликом пописа нашла у државини појављеног господара, жалитељке Јулијане, и она као доказ својине поднела извршено поравнање првостепеног суда од 27. јануара 1909. године № 2724, које је донесено пре и забране и задужења, и којим доказује својину узабрањених ствари, онда је полицијска власт противно пропису § 466. грађ. суд. пост. упутила на парницу појављеног господара.

Према томе и Министар је погрешно, кад је овако решење полицијске власти одобрио.

на утрошак са писмено обавезом, да је сваки свој део дужан вратити у здравој и чистој храни са прописним процентом још у истој години, а у време кад се храна прима у општински кош.

Надзорна власт, на основу чл. 152 закона о општинама, решењем од 29. јануара 1911 год. № 35. обуставила је од извршења ову одборску одлуку, с тога што је Министар Народне Привреде одобрио и наредно, да се кошевска храна прода на јавној лицитацији.

По изјављеној жалби, III. Одсек Државног Савета нашао је, да решење надзорне власти не може остати у снази с тога, што је, према пропису чл. 28. закона о општинским кошевима, одлуку општинског одбора од 16. јануара 1911 године № 179. требало доставити Министру Народне Привреде на одобрење, као што је одбор у својој одлуци и одлучно, а не задржавати је од извршења на основу чл. 152. закона о општинама.

С тога је, на основу чл. 170. закона о општинама, решио да се решење надзорне власти поништи.

Одлука од 3. марта 1911 године № 1959.

Један случај неумесне примене казне према председнику и благајнику за не предају школској благајни приреза за издржавање школе — тач. 4. чл. 157. закона о општинама.

Велимир В., председник општине с. . . . . и Радисав Т. благајник исте општине, узети су на одговор, што николи нису предали сав школски прирез, колико јој, према проценту од прикућеног прихода, припада.

Председник на свом саслушању изјавио је, да је дужност председника примио 19. новембра 1910. године и до 1. јануара 1911. године дао је школи 355.80 д н. школског приреза. Његов претходник није водио рачуна о школи, нити јој је давао процентуални део приреза, али за то, вели, не треба он да одговара.

Благајник на свом испиту изјавио је, да је на том звању тек од краја новембра 1910. год. и за ово време предао је школи све што јој на име приреза припада.

Надзорна власт није им уважила ову одбрану, и налазећи, да су председник и благајник тиме, што школи нису предали сав прирез који јој према прикупљеним општинским приходима припада, створили себи кривицу из тач. 4. чл. 157. закона о општинама, па их је пресудом од 24. фебруара 1911. године № 4589. казнила са по 50 динара у корист државне касе.

Трећи Одсек Државног Савета нашао је, да пресуда надзорне власти не одговара закону из ових разлога:

С обзиром на то, што су кажњени часници, који су примајући дужност тек 19. новембра 1910. године, затекли скоро сав неисплаћени школски прирез за 1910. годину, као и с обзиром на то, што се у њихову кривицу урачунава и неисплата приреза за месец фебруар 1911 године,

и ако он при изрицању казне није био истекао — а по тач. 4. чл. 157. закона о општинама тај се прирез издаје на крају сваког месеца — не може се узети, да су жалитељи били нехатни у вршењу своје дужности, па с тога се на њих казна из поменутог законског прописа није могла ни применити.

Стога је, на основу чл. 170 закона о општинама, решио, да се пресуда надзорне власти поништи.

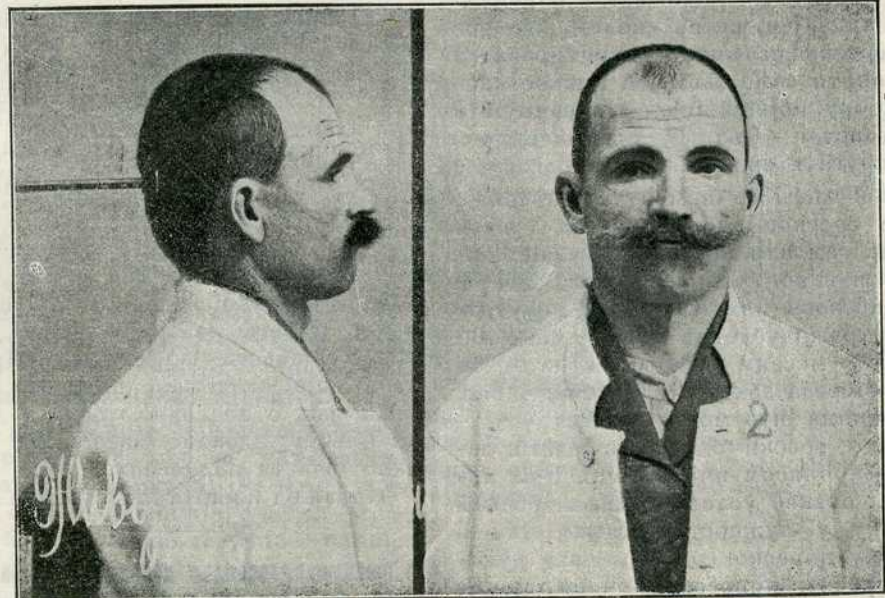
Одлука од 12. марта 1911. године № 2588.

Јос. Н. Ст.

СЛУЖБЕНЕ ОБЈАВЕ

ПОТЕРЕ

Живојин-Живко-Маринковић, из Београда, осуђеник пожаревачког казненог завода, чију слику износимо, побегао је из завода.

Он је висок 1.68 см., стар 40 година, смеђ, бркова плавих, великих, очију жутих; од особених знакова има слабоочну хелавост и брадавицу у величини сочива на средини унутрашње ивице леве поздрве.

Денеша пожаревачког казни. завода Бр. 1025.

Мита Павла Радосављевића, Циганин, из Трпче у срезу Љубишком, сада војник Х пешадијског пука, 28. овог месеца, убио је Лазара Николића, из Мрсина, па пошто га је опљачкао, побегао је.

Мита је средњег раста, роав у лицу, црних бркова, стар 21—22 године. На себи има потпуно војничко одело.

Денеша начелника среза жичког Бр. 6078.

Ноћу између 22. и 23. ов. мца, обијен је дућан Станковића и Антића у Бабушници, и покраден разноврсан есенп и таксене марке. Крадљивци су непознати. Треба тражити кривце и покрађу.

Денеша начелника ср. дужничког Бр. 2387.

Препоручује се полицијским и општинским властима, да за овим побеглим лицима учине најживљу потеру, и у случају проналазка стра-

жарно их упуте властима које су потернице издале, с позивом на означене бројеве акта или денеше.

СКРЕЋЕ СЕ ПАЖЊА

Суду општине ресничке у срезу врачарском, украдено је девет комада сточних пасоша серија СССXXX бр. 14592—14600, снабдених општинским печатима.

Ако се код кога нађу пасоши са овим бројевима и серијом, треба га задржати и извести начелство окр. београдског, с позивом на његов акт Бр. 2289.

КРАЂЕ СТОКЕ

Вељку Цекићу, из Ораховице у срезу јабланичком, украдено је једно мушко ждребе, а Мати Камберићу, из Лесковца, једна кобила.

Крађа је извршена у Крушевцу, где су ови били.

Ждребе је старо 10 месеци, на челу лисасто длаке мрко-доратасте. Кобила је стара 6 година, длаке доратасте са жигом «О», сиплива.

Денеша начелства крушевачког Бр. 3232.

Обраћа се пажња свима полицијским и општинским властима на ове крађе и крадљивце.

САОПШТЕЊА УРЕДНИШТВА

Суду општине ресничке у срезу соко-бањском, округу нишком, потребан је деловођа.

Позивају се кандидати, који имају услове из чл. 114. закона о општинама, да поднесу молбе са својим документима суду општине ресничке.

Плата по буџету деловођи не може бити мања од 720 динара; деловођа у исто време је и општински поштар, који има права на хонорар, који је законом предвиђен.